

**KUNSTWERKPLAATS
VOOR KINDEREN**

De Vrijstaat

Kunst maken, ervaren & beleven

Jaarplan 2019

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Missie, visie en doelstelling	5
3. Programma 2019.....	9
3.1 Seizoensexpo's	9
3.2 De Vrijstaat KunstAcademie	11
4. Ondernemerschap & bedrijfsvoering	20
4.1 Organisatie	20
4.2 Diversiteit, inclusiviteit	20
4.3 Fair Practice Code	21
4.4 Huisvesting	21
4.5 Financiën	22
4.6 Partners	23
4.7 Netwerken	24
5. Marketing, communicatie, publieksbereik	26
5.1 Hoe bereiken we onze klanten.....	26
5.2 Speerpunten 2019	27
5.3 Aanbod & publieksbereik	29
6. Begroting 2019	31

Losse bijlage: Format begroting en verantwoording (model OCW) - excelsheet

..

De Vrijstaat
Hof van Monaco 3
3541 DT Utrecht
T 030-3030012
www.devrijstaat.nl

1 Inleiding

Voor jullie ligt het jaarplan 2019 van De Vrijstaat. Ik vraag het me soms af, die jaarplannen, door wie worden die allemaal gelezen? Wordt er vluchtig doorheen gescand met ogen die diagonaal over het scherm glijden? Wordt er direct door gebladerd naar het financiële hoofdstuk? Wordt het stiekem ongelezen aan ons dossier toegevoegd? Worden de taken verdeeld en lezen aparte mensen aparte hoofdstukken? Of wordt er geroepen: “Mensen, het jaarplan van De Vrijstaat zit in de mail?” en snelt iedereen naar de koffiecorner om een fijne cappuccino met een brownie te scoren. Want het nieuwe jaarplan van De Vrijstaat, daar wil je graag een uurtje voor uittrekken. Een feestelijk uurtje achter je laptop. Ik hoop van harte dat het laatste het geval is.

Ieder jaar starten wij met het idee dat er in het jaarplan niet veel spectaculairs te melden zal zijn. De contouren liggen vast, de invulling is bekend. Maar al schrijvend kom je er pas achter hoe het groeit, vooruitsnelt, andere kleuren krijgt, hoe je nieuwe woorden vindt, hoe er steeds weer een onverwachte horizon opduikt. Dat De Vrijstaat een dynamische organisatie is die ieder jaar een route vindt die haar het beste past. Die organische groei en de dynamiek van constante verandering hoort bij ons, omdat het onlosmakelijk verbonden is met het creatieve proces. En het jaarplan is voor even een spiegel waarin je naar jezelf kunt kijken.

Al schrijvend aan het jaarplan voelen we het enthousiasme en de gedrevenheid waarmee we ons programma vormgeven. Zien we steeds de nieuwe mogelijkheden die zich aandienen. Zien we hoe de programmaliijnen elkaar steeds meer versterken, hoe onze ervaring en expertise ervoor zorgen dat De Vrijstaat als een glimmende knikker in het potje van het Leidsche Rijn Centrum ligt.

Vorige maand stonden we op ons erf met onze Raad van Toezicht. We hadden net vergaderd over het jaarplan. Het belangrijkste onderwerp op onze agenda was onze boerderij. De noodzaak dat deze locatie voor cultuur, met De Vrijstaat als preferente gebruiker behouden blijft, is groot. Heel groot. Zonder de Boerderij is er geen Vrijstaat. Programma en locatie zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden. Voor de zomer zijn de gesprekken met de Gemeente over toekomst van de boerderij in gang gezet. Er is een projectmanager aangesteld die het proces begeleidt en die zal onderzoeken op welke manier de boerderij en het erf voor cultuur behouden kunnen blijven.

Maar inmiddels zijn de eerste herfstbuien over ons dak getrokken. Een dak zo lek als een mandje. Zijn onze werkruimtes alweer zodanig koud dat we weer met onze neus op de feiten worden gedrukt: klimaatbeheersing in ons monumentale pand is probleem met grote urgentie. En zolang er geen duidelijkheid is over de bestemming van de boerderij, is het niet mogelijk om een adequate en duurzame verbouwing aan onze locatie te realiseren. Wij dringen er dan ook aan om het gestarte traject over de toekomst van de boerderij met prioriteit te agenderen. Want de toekomst van deze locatie is de toekomst van De Vrijstaat.

Komend jaar zullen wij de plannen voor ons nieuwe beleidsplan 2021-2024 ontwikkelen en op papier moeten zetten. Alleen met een helder zicht op wat komen gaat, kunnen wij onze plannen formuleren en ervoor zorgen dat De Vrijstaat als wijkcultuurhuis in het Leidsche Rijn Centrum de thuisbasis kan zijn voor de jongste generaties van Utrecht.

Daar hadden wij het over, toen we op die zomeravond met onze Raad van Toezicht over het erf liepen. Hoe we het Zomerhuis zouden verbouwen tot Villa Vrijstaat, een plek waar jongeren, kunstvakstudenten, en jonge kunstenaars hun plannen kunnen ontwikkelen en realiseren. Hoe we de Wagenschuur zouden kunnen inzetten als leerwerkplaats voor leerlingen uit het VO en kunnen verbinden aan de kunstenaars die hun projecten op De Vrijstaat doen. Hoe we talentvolle kinderen en jongeren als Kunstenaar in Huis kunnen ondersteunen. Wat een prachtige expositie ruimte wij op de zolder van de boerderij zouden kunnen realiseren als we een nieuw dak zouden hebben. En wat een enorme speelruimte voor theater en muziek we zouden winnen als de deel goed geïsoleerd zou zijn. We voelen de enorme potentie van onze locatie en staan in de startblokken voor *De Vrijstaat Next Generation!*

Daphne de Bruin, artistiek leider

Utrecht, 27 september 2018

2 Missie Visie Doelstelling

Aan de missie, visie en doelstelling zoals beschreven in het beleidsplan 2017-2020 is niets gewijzigd. Ze staan nog als een huis. Maar nieuwe tijden vragen soms om nieuwe woorden. Hieronder een samenvatting van De Vrijstaat in vogelvlucht.

De Vrijstaat: kunstwerkplaats in het Leidsche Rijn Centrum

De Vrijstaat is een kunstwerkplaats voor kinderen en jongeren tussen de 6 en 16 jaar. Via een eigenzinnig programma brengt De Vrijstaat kunstenaars en kinderen samen om op interactieve wijze vorm te geven aan de persoonlijke en de openbare ruimte. Met een breed aanbod op het gebied van beeldende kunst, digitale media, theater en muziek kunnen kinderen en jongeren hun talenten op diverse niveaus verkennen en ontwikkelen. Gelegen in het hart van het nieuwe Leidsche Rijn Centrum is De Vrijstaat een landingsplaats voor creatieve ontmoetingen tussen bewoners en makers. Met de monumentale boerderij als thuisbasis is De Vrijstaat een oase die de oude en nieuwe stad omarmt.

De Vrijstaat zoekt naar vormen van kunst en cultuur die zich direct verhouden tot de samenleving. Naar kunst die buiten zijn oevers treedt en daarmee onderdeel wordt van het dagelijkse leven. Wij smeden samenwerkingsverbanden met diverse kunstenaars en (culturele) organisaties. Om uit te dagen en te reflecteren, om chaos te creëren en orde te scheppen in het leven van de Leidsche Rijnbewoner, de Utrechter, de kunstliefhebber. Kunst en cultuur zijn wezenlijk in het bouwen aan dit nieuwe stadsdeel, in het zoeken naar wortels, het creëren van een gedeelde identiteit.

Kunst is een handvat om invulling te geven aan een samenleving waar respect, nieuwsgierigheid en inlevingsvermogen de basis vormen. Kunst leert kinderen om buiten gebaande paden te treden en vergroot hun referentiekader. Door kennis te maken met nieuwe invalshoeken en door het ontwikkelen van hun creatieve vermogen leren zij vorm te geven aan hun wereld en die van anderen. De Vrijstaat wil daar graag een rol in spelen!

De Vrijstaat is een van de Wijkcultuurhuizen in Utrecht en biedt een breed programma dat zich richt op een jonge doelgroep: losse bezoekers, educatieve trajecten met PO en VO-scholen, binnen- en buitenschoolse kunsteducatie en talentontwikkeling en laagdrempelige culturele evenementen voor bewoners uit de directe omgeving.

De Vrijstaat kent diverse programmalijnen waarlangs de activiteiten zich ontwikkelen; de interactieve Vrijstaat werkplaatsen en expo's in het Gebouw, De Vrijstaat Kunstacademie, De Vrijstaat Kunstvakantieweek, De Vrijstaat Theaterfamilie en De Vrijstaat op Locatie (workshops en evenementen elders in de stad of regio).

De Vrijstaat kiest voor een werkwijze waarbij intergenerationeel denken de basis vormt. Kinderen zijn geen op zichzelf staande doelgroep maar zijn onderdeel van een familie waarin meerdere generaties een rol spelen. Het creëren van een community, een familiale structuur, schept een omgeving waarbij kennis en expertise, passie en creativiteit gedeeld kunnen worden. In onze projecten proberen wij steeds meer de diverse generaties met elkaar samen te laten werken. Kinderen, jongeren, studenten, jonge professionals en ervaren makers en ouderen vormen schakels die elkaar met hun eigen dynamiek en kijk op het leven kunnen inspireren.

Met interactieve exposities in het Gebouw heeft De Vrijstaat een heel eigen positie in het culturele landschap van Utrecht. Expo's, werkplaatsen en ateliers die kinderen uitdagen om op een nieuwe manier

naar de wereld te kijken, om kennis te maken met een veelheid van vormen uit het domein van de kunsten; programma's die inspiratie te bieden om zelf met de kunst aan de slag te gaan. De kunstenaars die wij uitnodigen om een expositie in te richten, nemen de bezoekers mee in hun werkproces. In de werkplaats kunnen bezoekers op een actieve manier kennis maken met de werkwijze en techniek van onze 'meester-kunstenaars'.

Volgens het aloude principe van de meester-gezel-leerling biedt De Vrijstaat zo op verschillende niveaus en in verschillende vormen een werkplaats waar je direct het ambacht kunt leren van de meester. Door dicht op de huid van de kunstenaar te zitten en direct zelf aan de slag te gaan met de geboden materialen en technieken, creëert De Vrijstaat een praktijkgerichte leeromgeving. De Vrijstaat zoekt nadrukkelijk samenwerking met diverse kunstvakopleidingen en is daarmee een (leer)werkplaats voor jonge kunstenaars en makers.

Artistieke kwaliteit¹

De Vrijstaat heeft haar programma tot nu toe volgens plan kunnen realiseren, zowel op artistiek inhoudelijk gebied als qua uitvoering en bereik. En zelfs meer dan dat. De Vrijstaat staat in zijn kracht. Wij ervaren op dit moment dat de projecten en activiteiten rijk en gelaagd zijn. De Vrijstaat bestaat nu 8 jaar en de kennis en expertise die wij hebben opgebouwd zijn terug te vinden in het gehele programma, zowel in vorm als in inhoud.

Naar buiten toe heeft De Vrijstaat zich helder geprofileerd: een plek waar kunst op een avontuurlijke manier wordt gepresenteerd en gemaakt voor en door kinderen en jongeren. De bijzondere locatie van een oude boerderij en erf in een zich dynamisch ontwikkelende nieuwe stad geeft De Vrijstaat een uniek karakter, een anker in een omgeving waar veel mensen hun nieuwe thuishaven vinden.

Artistiek leider van De Vrijstaat Daphne de Bruin, is theatermaker en oprichter en stuwende kracht van organisatie. De Vrijstaat onderscheidt zich van de andere wijkcultuurhuizen doordat het een 'maker' aan het roer heeft. De programma's en de projecten zijn concepten van een kunstenaar en in die zin zit kunst in het DNA van De Vrijstaat verankerd. Hierdoor hebben de projecten een constante artistieke kwaliteit en zijn ze vaak eigenzinnig en vernieuwend. Daphne de Bruin is naast haar werk op De Vrijstaat nog steeds actief als schrijver, regisseur en actrice in het werkveld en wordt nog steeds 'gevoed' vanuit de praktijk.

Een narratieve insteek is kenmerkend voor de projecten die wij realiseren. De bezoekers/deelnemers worden onderdeel van een groter verhaal, zij participeren in een beleving. Deze interactieve werkwijze is typerend voor De Vrijstaat. Iedere tentoonstelling is een verhaal, iedere werkplaats is een belevenis. De ambitie om met ieder project de wereld en jezelf weer opnieuw uit te vinden en te definiëren vertaalt zich in spannende kunstprojecten die de wereld steeds opnieuw weer vanuit een ander perspectief belichten. Of het nu gaat om Robots, thema's als de dood of het nomadisch verlangen van de mens, Food Design of Animatie, in onze projecten prikkelen we kinderen en jongeren om via de kunst het leven in kaart te brengen. Onze doelgroep is jong maar ons programma is niet kinderachtig.

¹ de paragrafen *Artistieke kwaliteit*, *Betekenis voor de stad*, *Onderscheidend* en *Ruimte voor makers* zijn ook opgenomen in de zelfreflectie voor de adviescommissie van de Gemeente Utrecht.

Een kracht van De Vrijstaat-projecten is dat we een breed scala aan disciplines bestrijken. Beeldende kunst, digitale media, muziek en theater, of een combinatie hiervan komen in ons programma aan bod. Per jaar zijn zeker tien kunstenaars uit verschillende disciplines aan ons programma verbonden. Deze professionele kunstenaars werken gedurende enkele maanden volgens het meester-gezel-leerling principe aan een project waarbij de bezoekers en deelnemers zowel kennis kunnen maken met het werk van de kunstenaars als met zijn of haar werkwijze. De kunstenaar is bij ons de 'meester' die je meeneemt in de wereld van zijn kunst.

Betekenis voor de stad

De Vrijstaat is een van de zeven wijkcultuurhuizen in Utrecht en profileert zich als *kunstwerkplaats voor kinderen en jongeren*. Een functie die in het nieuwe stadshart van Utrecht, het Leidsche Rijn Centrum, op meerdere fronten van groot belang is. Met het kunstprogramma dat De Vrijstaat voor en met die jonge bewoners uit de directe omgeving ontwikkelt, spelen we een belangrijke rol in de 'bezieling' van het nieuwe stadsdeel. Zowel met scholen, organisaties, initiatieven als losse bezoekers en bewoners, geven we creatieve impulsen aan de ontwikkeling van onze omgeving.

De Vrijstaat is een plek waar vanuit diverse kunstdisciplines wordt gewerkt aan het ontwikkelen van 'creatief vermogen'. Een begrip dat in eerste instantie een belangrijke rol speelde in de scholentrajecten binnen de regeling CVU (Creatief Vermogen Utrecht). Vanuit de creatief vermogende leerling, werd daar de stap gezet naar de creatief vermogende leerkracht. Onze ambitie is om met onze projecten een impuls en een bijdrage te leveren aan het ontwikkelen van een *creatief vermogende stad*. De Vrijstaat is een landingsplaats waar kinderen en jongeren hun eerste kennismaking met kunst en cultuur dicht bij huis kunnen beleven.

Onderscheidend

De Vrijstaat is niet onder één noemer te vangen. Als wijkcultuurhuis vervult het een functie in de buurt: jonge mensen vinden er een plek om elkaar te ontmoeten, met elkaar te werken, hun eigen talenten te verkennen en te ontwikkelen. Maar De Vrijstaat is ook een plek waar professionele kunstenaars samen met kinderen en jongeren nieuw werk maken en een podium waar de resultaten van werkprocessen gepresenteerd worden. Leren en maken, prof of amateur, talentontwikkeling en vrijetijdsbesteding, proces of product, werkplaats of podium; op De Vrijstaat zijn al deze afbakeningen ondergeschikt aan de kracht en betekenis die kunst kan genereren, voor een individu en voor een samenleving.

Bij geen andere organisatie wordt beeldende kunst in zijn gehele reikwijdte zo aangeboden aan een jonge doelgroep als op De Vrijstaat. Kinderen kunnen vanaf hun zesde jaar kennis maken met verschillende disciplines uit de beeldende kunst. Voor veel kinderen is dit een eerste kennismaking. Met onze eigen expositieruimte in Het Gebouw beschikken wij over een locatie waar expositie en werkplaats onlosmakelijk met elkaar verbonden zijn. Kracht van De Vrijstaat is ook dat - hoewel de doelgroep jong is - de activiteiten van De Vrijstaat volwassen zijn.

De Vrijstaat KunstAcademie, De Vrijstaat Theaterfamilie en Theater Academie, De Kunstvakantieweek en De Vrijstaat expo's en werkplaatsen zijn stuk voor stuk programmalijnen die niet snel ergens anders te vinden zijn. Regelmatig krijgen wij organisaties en instellingen op bezoek die nieuwsgierig zijn naar onze aanpak en in De Vrijstaat een inspirator vinden om het eigen programma vorm te geven.

Doordat wij langlopende trajecten aanbieden is het mogelijk om ook in de diepte te werken met de kinderen en jongeren. Niet voor niets ga je bij ons 'op kunst', zoals je op voetbal of viool kunt gaan. Wil je je

talenten ontwikkelen dan doe je dat het best in een omgeving waar je de kunst van de meester af kunt kijken, ermee samen kunt werken en je ervaringen direct in praktijk kunt brengen. En waar je eigen fascinaties en vragen centraal kunnen staan. Ruimte voor onderzoek en experiment zijn belangrijk om een creatief proces te ontwikkelen. De Vrijstaat is een plek waar die ruimte letterlijk en figuurlijk aanwezig is.

Op De Vrijstaat proberen wij het begrip 'leerwerkplaats' een nieuwe invulling te geven. We houden van het ambachtelijke gevoel dat dit woord oproept. Het ruwe en het ongepolijste, de arbeid en het gereedschap, het idee en de uitvoering, het proces van binnen naar buiten, van materiaal naar product. Het past bij onze boerderij die uitnodigt tot werken en oogsten.

Ruimte voor Makers

Kunstenaars uit allerlei disciplines worden uitgenodigd zich te verbinden aan de projecten van De Vrijstaat. Wat ze gemeen hebben is een gedrevenheid om hun kennis en expertise te delen met kinderen en jongeren.

Vanuit het leerling-meester-gezel principe kiezen wij ervoor om *zo veel mogelijk schakels in de keten* bij ons in huis te halen en bij ons te laten werken. We werken met kinderen uit het basisonderwijs en met jongeren van middelbare scholen. We zijn een plek waar jonge professionals de ruimte krijgen om hun projecten te ontwikkelen en een kunstinstelling waar ervaren makers hun werk en expertise delen. Het vertalen van deze keten naar ons programma is meer en meer een speerpunt in ons beleid aan het worden.

We zoeken actief samenwerking met het *kunstonderwijs*, de HKU en incidenteel ook andere hogescholen. Bij De Vrijstaat werkten in de afgelopen jaren studenten van de opleiding dramadocenten, theatervormgevers, Fine Arts & Education, Audio Visuele Media, conservatorium, kunst & economie, Interactive Performance Design, Music & Technology.

3 Programma 2019

In de periode 2017-2020 ontwikkelen wij vier programmalijnen die jaarlijks terugkeren: twee seizoensexposities met bijbehorende educatieve trajecten waarbij het Gebouw een centrale plek inneemt, De Vrijstaat KunstAcademie, de Kunstvakantieweek en de Fabuleuze familievoorstellingen.

In 2018 is daar nog de KookKeet aan toegevoegd: een club voor kinderen die graag willen koken en de catering verzorgen bij Vrijstaat activiteiten

In 2019 gaat de fabuleuze familievoorstelling verder onder de naam De Vrijstaat Theaterfamilie met een pilot van een gloednieuwe programmalijn: De Vrijstaat TheaterAcademie.

In navolging van voorgaande jaren staat bij De Vrijstaat elk seizoen een andere discipline centraal. Die vormt de leidraad voor de keuze van de kunstenaars die dat seizoen invulling gaan geven aan onze projecten.

Winter:	digitale media
Voorjaar:	theater
Zomer :	kunst in de openbare ruimte
Najaar:	beeldende kunst

3.1 Seizoensexposities

* Escape Room

(februari-april 2019)

Kunstenaar Joël Vegt maakt in samenwerking met studenten van de HKU een escape room voor kinderen op De Vrijstaat. Een zoektocht waarbij jij zelf opdrachten moet vervullen, problemen moet oplossen en puzzels moet ontrafelen om een antwoord te vinden op een groot mysterie.

In de verse stadsjungle zien we steeds vaker sporen van een....ja, wat eigenlijk? Is het een mens, is het een dier of is het een combinatie van die twee? Nog niemand heeft de onbekende wezens in het echt gezien. Maar dat ze er zijn staat vast!

Onderzoekers hebben hun intrek genomen in het Gebouw van De Vrijstaat. Daar wordt alle informatie verzameld en geanalyseerd om erachter te komen wie deze wezens zijn, wat ze doen, hoe ze leven en hoe zien ze er precies uit. Willen ze wel eigenlijk wel ontdekt worden? Worden ze vriend of vijand? Is het een einde van het tijdperk van de mens of het begin van een hele nieuwe wereld? In het onderzoek naar deze nieuwe diersoort worden ethische dilemma's over dierenrechten op speelse wijze aan de orde gesteld. Want wat als uit het onderzoek blijkt dat ze van nut kunnen zijn voor de mens? In de ontsnapping uit de Escape Room draait het om de ultieme vraag; laten we de wezens vrij of zetten wij hen gevangen in de kooi?

De escape room is een avontuur waarbij je verbeeldingskracht de sleutel is tot een nieuw tijdperk! Voor kinderen die houden van puzzelen en ontsnappen, die nieuwsgierig zijn naar het onbekende en niets liever doen dan codes kraken.

Samenwerking met de HKU wordt in de komende jaren een belangrijk speerpunt. Door al vanaf de opleiding de samenwerking te zoeken met de nieuwe makers kan De Vrijstaat een rol van betekenis gaan spelen in het creëren van werkplekken voor jong afgestudeerden. Bij de Escape Room werken we samen met IPD (Interactive Performance Design) van de HKU Theater. Vier studenten uit het laatste jaar geven met deze opdracht invulling aan hun eindexamenopdracht. Dit doen zij onder leiding van Joël Vegt, die drie jaar geleden aan deze opleiding afstudeerde. Op deze wijze kunnen wij onze meester-gezel-leerling werkwijze doortrekken naar HBO-studenten en de keten uitbreiden.

Met de studenten wordt het traject gestart vanaf september 2018. De Vrijstaat fungeert als opdrachtgever en is nauw bij het ontwikkelproces betrokken samen met docenten van de opleiding. Joël Vegt is als meester-kunstenaar de leider van het artistieke team en zal bij de educatietrajecten van De Vrijstaat mee de klas in gaan.

De doelgroep is kinderen van 6-12 jaar die zowel via binnenschoolse kunsteducatie, als vrijetijdsbesteding de Escape Room kunnen bezoeken. De diversiteit in leeftijd van deze doelgroep wordt de grootste uitdaging. Juist in een escape room waar de opdrachten en puzzels van cruciaal zijn, is het juiste niveau van de opdrachten van belang. Onze educatiemedewerker zal de monitoring van dit educatieve proces begeleiden. Ook zullen regelmatig testsessies met de doelgroep worden georganiseerd.

In november 2018 zal een pilot van de escape room plaats vinden in het kader van Culturele Zondag Digitaal; hier kunnen we een eerste beeld krijgen van de aansluiting bij de belevingswereld van de deelnemers.

Na de opening van de expo in februari zijn de studenten klaar met dit project en zal Joël Vegt als onze kunstenaar bij de educatieve trajecten betrokken blijven.

Afgelopen jaar presenteerden wij de expo *Robots*, een samenwerking met SETUP en Casper de Jong, ook een ex IPD'er. Deze succesvolle expo is verkocht aan Robot Love in Eindhoven (15 sept – 2 dec 2018) waar hij het educatieve deel van deze internationale expositie vormt. Onze *expo als exportproduct* is iets wat wij willen door ontwikkelen in de komende jaren. Wij denken dat onze Escape Room voor kinderen in potentie ook geschikt is om later op een andere locatie in reprise te laten gaan.

*** Beest!**

(oktober-december 2019)

In 2019 staat het dier centraal in de diverse programmaonderdelen. Dit omdat we onze jubileumproductie Parade Paard (de 10e fabuleuze voorstelling!) willen rond laten zingen in onze andere activiteiten. Het dier is nauw verbonden met onze boerderij. Ooit hadden honderden koeien hier hun thuis. Een boerderij is een plek waar mens en dier samenleven, hun wederzijdse afhankelijkheid maakt dat ze een nauwe relatie met elkaar ontwikkelen. Nu de nieuwbouw oprukt in dit ooit landelijke gebied zien we steeds meer ontheemde dieren die op ons erf asiel zoeken. De Vrijstaat is steeds meer een Vrijplaats voor verschillende dieren geworden.

De *relatie tussen mens en dier* zal komend jaar op diverse manieren een terugkerend thema zijn. In de Escape Room leidt de ontdekking van een nieuwe diersoort tot een dilemma rond dierenrechten, bij Parade Paard zijn het de Paarden die het circus leiden en wordt de mens geknecht tot circusact, tijdens de Zomercampus creëren we met kunstenaars en kinderen een Vrijstaat Zoo en in de najaarsexpo Beest! Zoeken we naar het dier in onszelf.

Op dit moment is nog niet bekend welke meester-kunstenaar met ons invulling zal geven aan deze expo en werkplaats. Streven is om voor het einde van het jaar een kunstenaar te selecteren en uit te nodigen invulling te geven aan Beest! Ook voor deze expo zullen wij samenwerking zoeken met de HKU.

3.2 De Vrijstaat KunstAcademie

Op de Vrijstaat KunstAcademie schrijven de deelnemers schrijven zich in voor een heel jaar (sep-juni) en werken gedurende dit jaar met 3 verschillende kunstenaars in blokken van 10 lessen aan beeldende kunst, digitale media en kunst in de openbare ruimte. In elk blok wordt toegewerkt naar een (openbaar toegankelijke) eindpresentatie of gezamenlijk eindproduct. Omdat er elk jaar met andere kunstenaars gewerkt wordt, is het interessant de Kunstacademie meerdere jaren te volgen, zodat je een divers portfolio kunt opbouwen en je eigen signatuur als kunstenaar in de dop kunt ontwikkelen.

De KunstAcademie is in 2014 gestart met steun van het Fonds voor Cultuurparticipatie en daarna op eigen benen verder gegaan. In september gaat de KunstAcademie zijn vijfde seizoen in.

Nog steeds zitten kinderen van het eerste uur op onze academie, maar er is ook een continue instroom van onderaf.

Er is veel enthousiasme over de opzet en invulling van het programma, zowel van de deelnemers, als van de ouders en de kunstenaars. Het brede aanbod van verschillende disciplines en de diepgang die wij kunnen ontwikkelen door de lange lijnen, maken De Vrijstaat KunstAcademie tot een bijzonder concept. Wij zullen de ingeslagen koers continueren.

*** Digitale Media: Phill Bosch - film**

12 januari – 30 maart 2019

Lichtatelier met 16mm filmprojectoren, ouderwetse overhead- en diaprojectoren

Altijd al willen weten hoe een oude 16mm filmprojector werkt? Hou je van te experimenteren met licht en met kleur? Wil je weten hoe beweging in beeld eigenlijk tot stand komt? In de studio werken we onder begeleiding van Phil Bosch met echte 16mm filmprojectoren en echte films. De filmrol die door het apparaat gaat bestaat uit kleine 'beeldjes'; een seconde bevat 24 van deze beelden. We tekenen op doorzichtige filmrol, bewerken bestaand filmstock door de emulsie die op de film ligt bijvoorbeeld weg te krassen of gaatjes in de rol te perforeren, of we monteren verschillende zelfgemaakte of al bestaande stroken met plakband tot een eigen compilatie.

Het analoge proces van fotografie en film zijn voor kinderen van deze tijd onbekend. Met een smartphone waar een supermoderne digitale camera op zit, alle fotobewerkingsapps en een beeldcultuur op social media, is de ambachtelijke kant van het analoge beeld verdwenen. Maar het letterlijke gebruiken van licht en donker is een belangrijke tool in het werk van een kunstenaar. Via de *old school* 16 mm film en de dia gaan we met de leerlingen terug naar de essentie van beeld; spelen met licht en donker.

*** Openbare ruimte: Pluck Maris - Dada café**

16 april – 6 juli 2019

Mengvormen van beeldende kunst, tekst en performance (Dada)

De Dadaïsten hielden zich bezig met verschillende kunstvormen, tekst, absurde optredens, collages en vormden alledaagse objecten om tot kunst. Ook waren ze kritisch over wat er in de wereld gebeurde. De kunststroming Dada begon in het café Voltaire in Zürich. Samen met beeldend kunstenaar Pluck Maris laat je je inspireren door Dada kunstenaars, hun verschillende werkwijzen en kunstvormen en bouwen we in een aantal weken een Café Voltaire anno 2019. Thema en onderzoeksvraag van dit blok zijn hoe je kunst kunt inzetten als protestmiddel of en hoe je met kunst uiting kunt geven aan jouw kijk op de wereld.

Pluck Maris was eerder bij een project van De Vrijstaat betrokken. In 2015 ontwierp zij als onderdeel van haar afstudeeropdracht Docent Beeldende Kunst het educatieve programma bij de expo Adams en Eva's. Als kunstenaar in de klas onderzocht zij het gendervraagstuk met kinderen aan de hand van een catwalk waarop de leerlingen konden experimenteren met kleding.

*** Beeldende Kunst: Jurriaan van den Haak- Lichtsculpturen (o.v)**

September- november 2019

Beeldend kunstenaar Jurriaan van den Haak is al enige jaren verbonden aan de Sint Maartenparade Utrecht waar hij de masterclasses *lichtsculpturen* geeft. Deze lichtgevende objecten vormen de basis van deze grote optocht die jaarlijks door de binnenstad van Utrecht trekt. Middels een techniek van wilgentenen en rijstpapier worden lichte en transparante objecten gemaakt die van binnenuit worden aangelicht.

Wij willen Jurriaan uitnodigen om het najaarsblok op de academie les te komen geven en samen met de leerlingen sculpturen te maken en daarmee deel te nemen aan de optocht. Voor de sculpturen zal daarna een plek worden gezocht voor een publieke expositie.

Jurriaan was eerder aan De Vrijstaat KunstAcademie verbonden. Hij heeft in het allereerste blok in 2014 met de kinderen een kunstwerk gemaakt voor het Willem Alexanderpark wat daar nog steeds te bewonderen is.

3.3 De Vrijstaat Kunstvakantieweek

De Vrijstaat Zoo

een kunstdierentuin waar dieren de inspiratiebron vormen voor een beestachtige belevenis.

In navolging van de KunstKermis en het Nomadenkamp zal ook in 2019 de Kunstvakantieweek weer gekoppeld worden aan een meerdaags festival waar de kinderen en de kunstenaars de resultaten van hun week werken op De Vrijstaat kunnen presenteren aan een breed publiek. Een formule waarbij we bij de edities 2017-2018 samenwerkten met cultuurtrekker op het Berlijnplein, RAUM.

Het Nomadenkamp Festival maakte in 2018 ook onderdeel uit van de Berlijnplein Dagen, een eerste editie van een samenwerkingsverband van de Cultuur-as partners die zich op een denkbeeldige lijn bevinden die dwars door het Leidsche Rijn Centrum loopt. Deze partners zijn Rood|Noot, Pathe, RAUM, De Vrijstaat en de Sharing Arts Society. Gezamenlijk belang is om de komende jaren deze planologische cultuur-as vanuit gedeelde waarden en inhoud te laden en daarmee voor het tweede stadshart van Utrecht een onderscheidende identiteit te ontwikkelen. Naast de vaste partners zijn ook samenwerkingen met andere partijen tijdens de Berlijnplein Dagen mogelijk zoals o.a. de Showmans Fair en Klub19.

Dit jaar maakt De Vrijstaat zijn 10e fabuleuze voorstelling. Om dit jubileum ook in onze andere programmaliijnen te laten rondzingen kiezen we zowel bij de kunstvakantieweek als bij de najaarsexpo voor het dier als thema en richten wij ons hierbij voornamelijk op de relatie tussen mens en dier. Voor De Vrijstaat Zoo nodigen wij drie kunstenaars uit die ieder met een groep kinderen vanuit zijn of haar discipline aan de slag gaat met het onderwerp. Ook dit jaar kiezen wij tijdens de Kunstvakantieweek voor een breed scala aan disciplines; muziek en dans, beeldende kunst, wetenschap en design zullen de drie biotopen vormen waarmee de groepen aan de slag gaan.

In de week voorafgaand aan het festival werken de deelnemers in drie groepen met hun kunstenaar aan een presentatie. De presentatie bevat zowel een performance-deel als een expositiedeel. De groepen worden naar leeftijd ingedeeld. De jongste groep (7-9 jaar) werkt met beeldende kunst, de middengroep (10-12 jaar) met dans en muziek, de 12+ groep met wetenschap en design. De kunstenaars met wie wij gaan werken zijn op dit moment nog niet bekend. Streven is om dit voor het einde van het jaar rond te hebben. Samen met de kunstenaars wordt verdere invulling gegeven aan het programma.

In het weekend aansluitend op de Kunstvakantieweek zal De Vrijstaat Zoo open zijn voor publiek. Naast de presentaties van de deelnemers zullen er workshops en interactief programma zijn zodat de bezoekers ook actief kunnen participeren in het programma.

Extra aandacht is er dit jaar voor het jongerenprogramma. Er is veel animo onder jongeren om deel te nemen aan onze Kunstvakantieweek maar we merken dat er onder de bezoekers weinig jongeren zijn. Dit jaar zullen wij, wellicht in samenwerking met het Klub19 programma, extra focus op deze doelgroep leggen.

Ook zullen we kijken hoe wij de samenwerking met RAUM opnieuw vorm kunnen geven. Zij zijn een belangrijke samenwerkingspartner voor De Vrijstaat en voor hen is de verbinding met ons als culturele organisatie die geworteld is in de wijk van groot belang.

3.4 De Vrijstaat Theaterfamilie & De Vrijstaat TheaterAcademie

*** De Vrijstaat Theaterfamilie: een intergenerationale werkplaats**

In de afgelopen jaren werd onder de naam *fabuleuze theateervoorstellingen* jaarlijks een theaterproductie uitgebracht. Het uitkomen van de 10e jubileumproductie *Parade Paard* willen wij gebruiken om een nieuwe naam en een nieuwe programmaliijn te introduceren: De Vrijstaat Theaterfamilie en De Vrijstaat TheaterAcademie. Omdat dit een nieuw programma is en als zodanig nog niet in ons ondernemingsplan staat beschreven besteden wij hier extra aandacht aan in dit jaarplan.

Kinderkunstwerkplaats De Vrijstaat start in november 2018 met **De Theaterfamilie**, een werkplaats waarin meerdere generaties samenwerken aan een voorstelling en samen op de vloer staan. Doel van deze werkwijze is een synergie tussen verschillende leeftijdsgroepen tot stand te brengen waarin kennis, ambacht en passie gedeeld kunnen worden. De Theaterfamilie koppelt jarenlange ervaring en expertise aan jonge talenten en brengt daarmee voorstellingen uit waarbij artistieke kwaliteit, talentontwikkeling en spelplezier centraal staan.

De Theaterfamilie bestaat uit een kern van professionele beginnende én ervaren makers, met daaromheen makers in opleiding uit het kunstvakonderwijs, leerlingen van De Vrijstaat TheaterAcademie, kinderen uit het basisonderwijs en jongeren uit het voortgezet onderwijs. Samen werken zij toe naar een theaterproductie die aan het einde van het seizoen uitkomt: de jubileumvoorstelling *Parade Paard*, de 10e

voorstelling rond dieren die De Vrijstaat uitbrengt en die in de tweede week van juni 2019 in première zal gaan in Podium Hoge Woerd.

Op weg naar de jubileumvoorstelling Parade Paard plaatsen we graag de bijzondere werkwijze van De Vrijstaat Theaterfamilie extra in het voetlicht, waarin meerdere generaties elkaar vinden in de piste van een spectaculaire theatervoorstelling: kinderen, jongeren, kunstvakstudenten, jonge professionals en oude rotten in het vak.

*** Parade Paard**

Inhoud

Remi zit in een rolstoel. Zijn benen doen het niet. In het weeshuis waar hij zit wordt hem telkens weer gezegd: Jij bent nergens goed voor!

Als hij op een nacht uit het raam staart weet hij niet wat hij ziet. Uit het duister verschijnen silhouetten van paarden die een magische cirkel vormen rond de oude boom die op het plein voor het weeshuis staat. Het lijkt wel een parade van paarden, een spookachtig circus. Is dit een droom of een nachtmerrie? Remi ziet hoe een meisjespaard ritueel wordt gekroond met een bladerkrans uit de takken van de grote boom.

Maar dan ontdekken de paarden Remi voor het raam. Remi wordt gevangengenomen door het oude paard Indy Dageraad, die mensen ziet als haar grootste vijand. Vanaf dat moment komt hij terecht in een maalstroom van gebeurtenissen. De jonge Merrie moet een spectaculaire circusact instuderen met Remi en zijn rolstoel. Ze willen een echte circusartiest van hem maken die zijn kunsten vertoont in hun circus. Er groeit een speciale band tussen Remi en Merrie die hem inwijdt in de magische krachten van de paarden die van generatie op generatie zijn doorgegeven en de bijzondere rol die de boom daarbij speelt.

Als Remi erachter komt dat de directeur van het weeshuis plannen heeft om de boom op het plein om te hakken, kiest hij de kant van de paardenfamilie om de boom te beschermen. Een briesende strijd op leven en dood volgt!

Paradepaard is een spannend verhaal dat zich als een bijzondere circusvoorstelling voor je ogen en om je heen ontvouwt. Neem plaats rond de piste en huiver. Kijk je ogen uit bij de opzweepende dressuur, de dierlijke acrobaten en de illusionistische trucs. Leef mee met de jonge held Remi die vanuit zijn rolstoel de wereld én het hart van de jonge Merrie verovert.

*** De Vrijstaat Theaterfamilie**

Sinds 2009 produceert De Vrijstaat jaarlijks een *fabuleuze* theatervoorstelling. Actuele thematieken en onderwerpen vormen de inspiratiebron voor nieuw geschreven theaterteksten waarin dieren de hoofdrol spelen. Via het perspectief van de dieren kijkt het publiek naar zichzelf en de samenleving waarin wij leven. De artistieke kern van deze voorstellingen wordt gevormd door theatermaker Daphne de Bruin die artistiek directeur van De Vrijstaat is. De voorstellingen worden in nauwe samenwerking met schrijver/regisseur Paul Feld ontwikkeld. Per voorstelling wordt het artistieke team aangevuld met acteurs, muzikanten en vormgevers uit het uitgebreide (theater)netwerk van beide makers.

In de loop van de jaren hebben de fabuleuze theatervoorstellingen zich ontwikkeld tot een bijzonder genre waarbij een unieke werkwijze is ontstaan. Volgens de meester-gezel-leerling methode wordt naast de

professionals, de cast samengesteld en aangevuld met leerlingen uit het PO en VO via talentontwikkelingstrajecten. Bij het project worden ook studenten (uit het kunstvakonderwijs) ingezet waardoor er een intergenerationele cast ontstaat.

Het samenwerken met ervaren theatermakers, het gezamenlijk werken en repeteren aan de voorstelling en een gezelschap vormen dat een reeks van voorstellingen speelt, geeft de jonge acteurs en muzikanten een waardevolle kans om het theater vak in de praktijk te leren en te ervaren. Je leert het ambacht direct van de meester en kunt het geleerde direct in praktijk brengen. Door gezamenlijk op de vloer te staan ontstaat er een 'familiaire' relatie. Het creëren van een hechte community waar respect en gezamenlijke verantwoordelijkheid pijlers zijn zorgt voor een veilige omgeving waarin je je kunt ontwikkelen en laten zien. Deze werkwijze vormt de grondslag voor De Vrijstaat Theaterfamilie.

In de afgelopen jaren is deze werkwijze ontwikkeld middels binnenschoolse kunsteducatie. Om deze methode voor een breder publiek bereikbaar te maken willen wij starten met De Vrijstaat TheaterAcademie en daarmee een keten ontwikkelen waarin je op diverse niveaus kan instappen en je continu kunt blijven door ontwikkelen. Met altijd een professionele theatervoorstelling als resultaat.

Waarom meerdere generaties?

Samenwerken met meerdere generaties is niet iets wat veel gebeurt. Onze samenleving heeft de neiging om horizontaal te groeperen. Op het gebied van onderwijs, wonen, vrijetijdsbesteding, worden we ingedeeld naar leeftijd. Speeltuintjes voor 6-jarigen, hangplekken voor pubers, het juniorenteam op de sportclub, de studentenvereniging, de vakantie voor 50+ of het verzorgingstehuis voor de hoogbejaarden.

Wij geloven in een aanpak die dwars door deze grenzen heen gaat. Door het creëren van een familie waarbij we mensen bij elkaar brengen die eenzelfde interesse delen. Waar in ons geval het vuur van de kunst smeult of de liefde voor theater wordt gedeeld. Pubers worden rolmodellen voor de kinderen, jongeren spiegelen zich aan de kunstvakstudenten, de jonge makers vinden hun mentor in de ervaren acteur, de *seniors* kunnen hun ervaring en expertise delen. En gezamenlijk halen ze inspiratie uit elkaar door de veelheid van invalshoeken en de verschillende referentiekaders. Wij vinden dat een omgeving waar de interesse de gemene deler is en niet de leeftijd, een vruchtbare voedingsbodem biedt voor talentontwikkeling en inspiratie.

Met De Vrijstaat Theaterfamilie: een intergenerationele werkplaats bieden wij een maakplek waar kennisdeling en -overdracht plaats kan vinden tussen verschillende generaties. Waar het toewerken naar een professioneel eindproduct een proces in gang zet waarin ieders talent maximaal kan worden ingezet en we kunnen leren van elkaar.

Naast de jaarlijkse fabuleuze voorstelling kunnen binnen het concept van De Vrijstaat theaterfamilie ook allerlei andere projecten worden ontwikkeld. Uitgangspunten hierbij zijn altijd het verbinden van diverse generaties die gaan samenwerken aan een bijzondere theatervoorstelling.

*** De Vrijstaat TheaterAcademie**

In 2014 is De Vrijstaat gestart met De Vrijstaat KunstAcademie, bedoeld voor kinderen en jongeren (9-15) die zich willen verdiepen in beeldende kunsten. De KunstAcademie is in de afgelopen jaren een van de parapleedjies van De Vrijstaat geworden. Omdat deze manier van werken zo goed bevalt, de academie iets toevoegt aan het bestaande aanbod en duidelijk in een behoefte voorziet, willen wij voor de discipline podiumkunsten iets vergelijkbaars opzetten: De Vrijstaat **TheaterAcademie**.

Kinderen van 9-12 jaar die graag theater maken kunnen zich inschrijven voor een jaartraject van 3 x 8 theaterworkshops (november - juni) waarin wordt toegewerkt naar een theaterproductie: *Het Parade Paard*. De pilot 2018/2019 van de TheaterAcademie start op vrijdag 16 november, voorafgegaan door een kennismaking/proefles op vrijdag 9 november 2018. Deze lessen en repetities worden verzorgd door de professionals van de cast.

In de voorjaars- of de meivakantie organiseren we voor 12-16-jarigen een fulltime theaterweek met trainingen, workshops en masterclasses, die toewerkt naar een aantal scènes die onderdeel zullen zijn van de voorstelling. De inhoud van deze cursus zal afhankelijk zijn van wat we in de voorstelling nodig hebben. Het kan een meerdaagse clownsworkshop zijn, een danstraining, of misschien zoeken we naar jongeren die onder professionele begeleiding een soundscape maken voor de voorstelling. Vanaf mei komt de hele theaterfamilie samen om de voorstelling tot een geheel te maken.

Ontwikkeling Werkwijze

De invulling en de opbouw van de lessenreeksen voor de TheaterAcademie (pilot) is in handen van het artistieke team dat bestaat uit artistiek leider en actrice Daphne de Bruin, schrijver en regisseur Paul Feld en dramadocent Storm Vogel. Storm is net afgestudeerd aan de opleiding dramadocent Artez en was afgelopen jaar als spelcoach voor de kinderen aan de voorstelling *Blaffen!* verbonden. Eerder werkte zij al samen met Daphne de Bruin en Paul Feld bij het jongerenproductiehuis Theater Young Ones in Zwolle.

De werkwijze die wij zullen ontwikkelen is gebaseerd op de ervaringen die wij met onze fabuleuze voorstellingen hebben opgebouwd. De groep meespelende kinderen en jongeren is in de loop van de jaren steeds groter geworden, De Vrijstaat Theaterfamilie groeit gestaag. De kinderen die meespeelden stroomden in via binnenschoolse talentontwikkelingstrajecten die wij in het kader van de regeling Creatief Vermogen Utrecht met onze drie partnerscholen kunnen doen. Waardevolle ervaringen die zeer inspirerend zijn maar waarin we ook tegen een aantal zaken aangelopen zijn. Met de casts van de schoolkinderen is de repetitietijd beperkt. Binnen 8-10 repetities moeten de kinderen alle scènes leren. Er is daarbij weinig ruimte voor inbreng van de kinderen zelf. Ook is er eigenlijk te weinig tijd om spellessen en trainingen te geven.

Met de start van De Vrijstaat Theateracademie willen wij de wijze van werken inbedden in een jaarprogramma, waarin je structureler kunt werken aan de ontwikkeling van de kinderen als acteur en meer ruimte kunt creëren voor eigen inbreng. We hopen dat de kinderen hiermee meer mede-eigenaarschap zullen gaan ervaren over de voorstelling waar ze onderdeel van uitmaken. We kunnen op deze wijze de kwaliteit beter waarborgen. Ook maken we de werkwijze en de mogelijkheid om onderdeel te worden van De Vrijstaat Theaterfamilie toegankelijk voor alle kinderen die mee willen doen en niet exclusief voor de leerlingen van onze partnerscholen. Bovendien creëren wij de mogelijkheid voor kinderen die zich thuis voelen bij de theaterfamilie om zich structureel aan ons te verbinden en gedurende meerder jaren de Theateracademie te volgen. Daarnaast bestaat de mogelijkheid om door te stromen naar de Jongeren Theaterweek (zie hieronder).

Opbouw

Een jaar bestaat uit 3 blokken wordt in 3 fases ingedeeld. Blok 1 gaat over elementaire toneeltraining en basis- technieken, Blok 2 gaat over scènes en personages ontwikkelen rond het thema van de voorstelling, Blok 3 zijn de repetities voor de voorstelling die in juni uitkomt en waarin gezamenlijk met de andere leden van de cast wordt gewerkt.

Daarnaast zal in de voorjaarsvakantie en/of de meivakantie een speciale **Theaterweek** voor jongeren worden gegeven. Hierin werken jongeren een week lang intensief met meerdere makers en docenten samen. In de ochtend vinden er theatertrainingen plaats en in de middag wordt gewerkt aan scènes die een onderdeel vormen met de voorstelling die in juni uitkomt. Zo wordt ook op deze manier toegewerkt naar een echte productie. In de montageperiode die voorafgaat aan de première worden de diverse trajecten samengevoegd en wordt er gedurende een week met de gehele cast gerepeteerd.

De groep wordt begeleid door een vaste drama docent die bij alle lessen aanwezig is en zelf ook onderdeel uitmaakt van de cast die de voorstelling speelt. Zij zal samen met artistiek leider Daphne de Bruin invulling geven aan de lessen. Per blok zal de samenwerking met de overige leden van de cast worden geïntensiveerd. De kinderen werken steeds vaker samen met de schrijver/regisseur en de andere leden van de cast.

Evaluatie

Na de voorstellingen in juni zullen we de pilot van De Vrijstaat TheaterAcademie evalueren. Op basis daarvan kijken we waar wij aanpassingen en verbeteringen op kunnen doorvoeren, en hoe we de Vrijstaat Theateracademie structureel kunnen verankeren in ons programma. Met dit project hopen wij duurzaam te bouwen aan een groeiende Vrijstaat Theaterfamilie.

Bovengenoemd scenario is uiteraard een voornemen, een uitwerking van het traject zoals het ons nu voor ogen staat. Hierin zijn natuurlijk verschuivingen en veranderingen mogelijk. Theater maken is een dynamisch proces en als organisatie willen wij kunnen inspelen op situaties die zich aandienen. Op dit moment loopt er een aanvraag bij het Fonds voor Cultuurparticipatie (Jij maakt het Mee) voor aanvullende financiering voor deze pilot.

Werving deelnemers

Voor deze pilot zullen wij in eerste instantie werven onder de leerlingen die de afgelopen jaren hebben meegespeeld in de schooltrajecten met basis- en voortgezet onderwijs en deelnemers aan onze kunstvakantieweken van de afgelopen jaren. Uiteraard is er ook een open inschrijving die we via onze nieuwsbrieven en social media onder aandacht brengen. We streven naar een groep van 10-12 deelnemers (9-12 jaar) voor het jaartraject en voor 8-10 deelnemers (12-16jaar) in de theaterweek in het voorjaar.

Wat maakt dit project bijzonder?

Voor de organisatie: onze ambitie is om een werkwijze die we de afgelopen jaren stapsgewijs hebben uitgetoetst naar een hoger plan te brengen, zowel wat betreft deelnemersbereik als wat betreft het door ontwikkelen van de methodiek. Deze werkwijze is vervlochten in al Vrijstaatprojecten, of het nu beeldende kunst, nieuwe media of theater betreft. De ervaringen die we opdoen met de Theaterfamilie, zullen ook weer bijdragen aan de andere programmalijnen van De Vrijstaat.

Voor de doelgroep: De Vrijstaat bouwt mee aan de samenleving door in een stadsdeel dat nog in opbouw is door communities te creëren.

Voor de kunstbeleving in de vrije tijd: Het van belang dat er voor kinderen en jongeren dicht bij huis voldoende mogelijkheden zijn om hun talenten te ontwikkelen. Daar draagt De Vrijstaat in belangrijke mate aan bij. Met de intergenerationele manier van samenwerken voegen wij iets toe aan de kunstbeleving in de vrije tijd, namelijk het samenwerken met (leeftijds-)groepen, waar je in je dagelijkse 'bubbel' niet zo veel mee te maken hebt. Daarmee krijgen de deelnemers belangrijke creatieve en sociale tools in handen, waarmee ze zich beter kunnen bewegen in de samenleving.

3.5 Kunstenaar in Huis

In 2017 en in 2018 had De Vrijstaat een Kunstenaar in Huis. Dit traject werd mede mogelijk gemaakt door een tweejarige subsidie van het Fonds voor Cultuurparticipatie. Doel van het project was om een kunstenaar gedurende een langere periode aan meerdere projecten van De Vrijstaat te verbinden, zodat de kunstenaar het signatuur van De Vrijstaat beter kon uitdragen en er meer ruimte gecreëerd kon worden voor eigen projecten van de kunstenaar op De Vrijstaat. Door extra openbare workshops van de kunstenaar te programmeren konden meer mensen kennismaken met ons programma. Het heeft ons twee mooie samenwerkingen gebracht, maar merkten ook dat we een groot beslag leggen op de tijd van de kunstenaar. Hierdoor creëerden we in plaats van meer ruimte, meer deadlines voor de kunstenaars. We hebben daarom de invulling van het Kunstenaar in Huis programma herzien.

In 2019 willen wij het Kunstenaar in Huis programma blijven continueren maar in een andere vorm. Een vorm waarin we *jonge* kunstenaars en makers kunnen ondersteunen en faciliteren om hun talent binnen de grenzen van De Vrijstaat verder te ontwikkelen. Wij verleggen de focus daarmee naar jongeren en kunstenaars in opleiding die de locatie en de expertise van De Vrijstaat kunnen gebruiken voor het realiseren van een eigen project.

Komend jaar willen we een jongere en een student als Kunstenaar in Huis laten werken middels een 'open call'. Zowel in het voorjaar als in het najaar kunnen jonge talenten via een oproep een plan bij ons neerleggen. Dat kunnen jongeren zijn in de leeftijd van 15 tot 25 jaar. Hun idee wordt getoetst op artistieke inhoud, haalbaarheid en hoe het te verbinden is aan het profiel en programma van De Vrijstaat. Er zal een bescheiden budget beschikbaar worden gesteld om het plan te realiseren.

In het afgelopen jaar hebben wij op deze manier al een aantal initiatieven ondersteund. De jongerenband Magik Trick heeft afgelopen jaar op De Vrijstaat mogen repeteren en de ruimte gekregen om nummers voor hun eerste CD te ontwikkelen. Zij hebben ondersteuning gekregen bij het opzetten van een crowdfunding campagne om de opname en productie van de CD te realiseren. De release party van deze CD heeft onlangs op De Vrijstaat plaatsgevonden.

Een student van de HKU-Theater Design heeft een kunstwerk voor de openbare ruimte op De Vrijstaat mogen neerzetten. Zij zocht een plek waar het kunstwerk vier seizoenen kon meemaken en zij dit proces kon fotograferen. In haar werk zoekt zij naar de interactie tussen haar werk en mensen die eromheen wonen en werken. De Vrijstaat kon haar een plek bieden in een kinderrijke omgeving en hielp met het ontwikkelen van opdrachten voor kinderen om de interactie met het werk te stimuleren.

Met ons nieuwe Kunstenaar in Huis programma willen we dit soort initiatieven explicieter gaan ondersteunen. Daarmee profileren wij ons nog meer als een maakplek voor jonge talenten en bieden wij ruimte om door te groeien. Deze mogelijkheid willen wij door de 'open calls' toegankelijk maken voor een brede groep jongeren en jonge makers en hen naast inhoudelijke ondersteuning en expertmeetings ook een kleine financiële ondersteuning bieden in het uitvoeren van hun creatieve dromen.

3.6 Overige Activiteiten

*** KookKeet**

In 2018 werd de eerste pilotversie van de KookKeet gelanceerd. Het concept werd met enthousiasme ontvangen en in het najaar van 2018 gaat de tweede editie van start. Ook in 2019 zal de KookKeet als programma worden gecontinueerd.

In de KookKeet kunnen kinderen van 8-12 kennismaken met koken in een workshopserie van 6 lessen: onder leiding van een kok runnen ze hun eigen cateringbedrijf. De KookKeet is het vervolg op onze vroegere kookworkshops. In plaats van één workshop per maand, kiezen we nu voor een compacte workshopserie, waarvoor deelnemers zich in een keer aanmelden. Zo kan er een echte community ontstaan en wordt de werving geconcentreerd op twee aanmeldingsmomenten per jaar.

Bijzonder aan de KookKeet is dat de kinderen ook echt de catering verzorgen voor Vrijstaatevenementen. Zo kunnen ze worden ingezet voor eindpresentaties van De Vrijstaat KunstAcademie, openingen van onze exposities of de première van onze voorstellingen.

We leren de kinderen niet alleen nieuwe kooktechnieken maar ook nadenken over welke gerechten geschikt zijn voor bepaalde evenementen, hoe je een planning maakt en op welke wijze je de gerechten uit gaat serveren. Het mede-eigenaarschap en de verantwoordelijkheid die de deelnemers ervaren zijn daarin net zo belangrijk als het ontwikkelen van kook-skills. Het werken in de 'praktijk' maakt onderdeel uit van onze meester-gezel-leerling methode en de invulling die wij geven aan het begrip leerwerkplaats.

*** KinderKabinet**

Het Kinderkabinet is ons 'expert team' voor kinderen tot 12 jaar. De kinderen voor het kabinet worden geworven op onze partnerscholen. Ze komen een aantal malen per jaar bijeen om ons van advies te dienen door onder andere onze nieuwe workshops te testen. Ook zijn ze ambassadeur van De Vrijstaat tijdens evenementen en op hun eigen school, waar ze een Vrijstaat-spreekbeurt te houden.

Van elke partnerschool kiezen wij twee afgevaardigden die zitting nemen in ons kabinet. Naast testpanel zijn kunnen ze worden ingezet als vlogger of blogger, ambassadeur van De Vrijstaat bij presentaties of evenementen en treden ze naar buiten als gezichten van De Vrijstaat. Kinderen verbinden zich voor een jaar aan het KinderKabinet. Met ingang van het schooljaar 2018-2019 wordt een nieuw KinderKabinet geïnstalleerd.

*** Vrijstaat-feestjes**

Op De Vrijstaat kun je ook je verjaardag vieren. We hebben steeds een aantal verschillende workshops op het programma, waarvan er een direct aansluit op de meest recente expositie. Favorieten als het Verjaardagsbuffet (zelf koken) en Animatiestudio (zelf animatiefilmpjes maken) blijven langere tijd op het programma staan. Een Vrijstaat-feestje is een toegankelijke manier om kennis te maken met de werkwijze van De Vrijstaat.

4 Ondernemerschap & bedrijfsvoering

4.1 Organisatie

Raad van toezicht

Actuele samenstelling: Gerda Oskam (focus: politiek bestuurlijk), Paulien Dankers (focus: financieel strategisch) en Dennis Meyer (focus: artistiek inhoudelijk). De Raad van toezicht vergadert vier maal per jaar. De bevoegdheden, taken en taakverdeling zijn vastgelegd in het Reglement Raad van toezicht. Alle leden van de Raad van toezicht zijn onbezoldigd.

Zowel de Raad van toezicht als het bestuur laten zich bij hun werkzaamheden leiden door de **Code Cultural Governance**.

Bestuur en medewerkers

Het bestuur van de stichting wordt gevormd door de directie bestaande uit Daphne de Bruin (artistiek leider en Lieke Hoitink (zakelijk leider). Het bestuur vergadert in principe wekelijks. Taken en bevoegdheden zijn vastgelegd in een bestuursreglement.

Het bestuur vormt samen met drie medewerkers het vaste team van De Vrijstaat.

De formatie voor 2019 ziet er als volgt uit:

Artistiek leider (0,7 fte)	Daphne de Bruin
Zakelijk leider (0,6 fte)	Lieke Hoitink
Productiemedewerker (0,6 fte)	Kim Debets
Educatief medewerker (0,6 fte)	Charlotte van Eijsden – van der Horst
PR-medewerker 0,6 fte*	Ynama Wigman

*waarvan 0,1 fte ouderschapsverlof, waargenomen door Lieke Hoitink

Verder werkt De Vrijstaat met individuele kunstenaars en een pool van flexibele medewerkers die naar behoefte worden ingezet op de diverse projecten als educatiemedewerker, workshopbegeleider, of begeleider van verjaardagsfeestjes.

Ook biedt De Vrijstaat jaarlijks meerdere stageplekken aan op het gebied van educatie, communicatie en productie. Gemiddeld lopen er vijf HBO-studenten per jaar stage bij De Vrijstaat. Er is plek voor maatschappelijke stages voor leerlingen uit het voortgezet onderwijs en menig oud-deelnemer aan onze activiteiten doet op De Vrijstaat werkervaring op als vrijwilliger bij evenementen.

4.2 Diversiteit, inclusiviteit

Publiek & deelnemers

Om binnen de jonge doelgroep een zo breed mogelijk publiek te bereiken, werkt De Vrijstaat ook in 2019 samen met verschillende scholen: openbaar, katholiek of PC, reformatorisch en speciaal onderwijs, zowel PO als VO. Met ingang van september 2018 werkt De Vrijstaat samen met de Sint Maartenschool voor speciaalonderwijs, onze vierde partnerschool binnen Creatief Vermogen Utrecht.

Geadviseerd door U-onbeperkt zullen we in 2019 verder onderzoeken hoe ons aanbod ook voor kinderen met een beperking toegankelijk (te maken) is. Onze ervaringen in het partnerschap met de Sint Maartenschool kunnen ons daarin goede diensten bewijzen.

In de organisatie

In 2019 zullen wij stappen zetten om de Code Culturele Diversiteit binnen de organisatie nog beter toe te passen. Wij streven in ons medewerkersbestand en onze Raad van Toezicht naar een afspiegeling van de samenleving in ons stadsdeel. We willen ruimte bieden aan kunstenaars met diverse culturele achtergronden en zijn nieuwsgierig naar andere wervingsmethoden om freelance medewerkers en stagiairs aan te trekken (ook MBO). In 2019 zullen wij hierop verder beleid ontwikkelen en ons aansluiten bij PACT.

4.3 Fair Practice Code

We zijn op de hoogte van de inhoud van de FPC en passen deze toe. Het onderdeel duurzaamheid is goed verankerd in de organisatie. We hechten veel waarde aan opleiding van jonge cultuurprofessionals, die binnen De Vrijstaat regelmatig doorstromen van stagiair naar freelance medewerker, en incidenteel naar een plekje in het vaste team. Er is ruime aandacht voor het welbevinden van iedereen die bij ons werkt; we zijn alert op overbelasting van onze medewerkers, maar zijn ons er ook van bewust dat we piekbelasting niet altijd kunnen voorkomen.

Ons beloningssysteem is consequent; voor de medewerkers in vaste dienst worden het functiebouwwerk en de salarisschalen van de CAO Theater gehanteerd. We bieden iedereen die bij ons werkt zoveel mogelijk scholing- en ontwikkelingsmogelijkheden.

Kennisdeling en innovatie vinden we belangrijk, zowel intern als extern, en we nemen dan ook graag deel aan expertise-uitwisselingen zoals de denktank van Creatief Vermogen Utrecht.

4.4 Huisvesting

Urgente aanpassingen

In het jaarplan 2017 en 2018 gaven wij aan dat er een aantal dringende verbeteringen nodig waren in de boerderij om onze activiteiten naar behoren te kunnen uitvoeren. In 2017 hebben wij daarom een subsidieaanvraag gedaan bij Culturele zaken, om de meest noodzakelijke aanpassingen en uitbreidingen te kunnen doen. CZ heeft ons eind juni 2017 laten weten geen budget te hebben, en wil een eventuele investering graag zien in het licht van de toekomst van de locatie.

Wij hebben op zich begrip voor dit standpunt, maar het was voor ons niet mogelijk om nog de rest van de cultuurnotaperiode te blijven voortmodderen met een gebrek aan efficiënte werkruimte en achteruitgang van service en kwaliteit voor het publiek.

Daarom heeft De Vrijstaat een aantal knelpunten zelf ter hand genomen, bekostigd uit bestemmingsreserves die voor dit doel werden aangelegd in 2016 en 2017.

- Renovatie van de publiekstoiletten op de deel (juli/augustus 2017)
- Herinrichting van de deel voor betere functionaliteit (nov 2017/jan 2018)
- Creëren van extra verwarmde workshopruimtes:
 - de 'miniworkshopbox' op de deel (december 2017)
 - een extra werkruimte (box-in box) in de wagenshuur die met elektrische ventilatorkacheltjes te verwarmen is (augustus 2018).
- Aanschaf van industriële ventilatorkachels

Urgent maar niet door De Vrijstaat zelf op te lossen

- Renovatie van het dak van de boerderij
- Renovatie casco van de hooisluur

- Duurzame klimaatbeheersing in Het Gebouw

Het is duidelijk dat ook dit zaken zijn die op korte termijn aangepakt moeten worden omdat

- we regelmatig waterschade hebben in de boerderij;
- het dak niet geïsoleerd is, waardoor de deel gedurende de helft van het jaar niet kan worden ingezet voor activiteiten en de energiekosten hoog zijn;
- de hooischuur ernstig beschadigd is en het losraken van de wandplaten gevaar oplevert voor de omgeving;
- de publieksonvangst in Het Gebouw ernstige hinder ondervindt van ofwel de hitte in de zomer, of wel de kou in de wintermaanden. Wij lossen dit nu tijdelijk op met ventilatorkachels, maar dat is uiteraard geen duurzame oplossing.

In juli 2018 is een grondige reparatie van het dak aangekondigd. Nog niet duidelijk is echter wanneer die zal plaatsvinden.

Culturele zaken onderzoekt momenteel of de Boerderij een permanente status kan krijgen als plek voor cultuur en als zodanig ook na 2020 de uitvalsbasis van De Vrijstaat kan blijven. Hierover moet eind 2018 meer duidelijkheid zijn, zodat De Vrijstaat bij het maken van plannen voor de periode 2021-2024 weet waar het aan toe is..

Dan komt ook een grootschalige verbetering en verbouwing van het pand in zicht, waardoor we onze locatie nog beter kunnen inzetten voor onze activiteiten. Wij wijzen graag op de grote urgentie van deze ontwikkelingen. Het behoud van locatie voor De Vrijstaat is noodzakelijk voor duurzame ontwikkeling van onze plannen als cultuurplek voor de jonge bewoners van Leidsche Rijn.

4.5 Financiën

De Vrijstaat is een financieel gezonde organisatie die een bescheiden eigen vermogen heeft om tegenvallers op te vangen. We monitoren de financiële planning door het jaar heen door de afzonderlijke projectenbegrotingen tussentijds bij te stellen waar nodig, en op een vast aantal punten in het jaar de prognose voor de beheerskosten bij te werken.

Subsidie

Naast de basissubsidie van de Gemeente Utrecht ontvangt De Vrijstaat overheidssubsidie in de vorm van een vierjarige subsidie in het kader van de regeling Cultuureducatie met Kwaliteit van het Fonds voor Cultuurparticipatie en Gemeente Utrecht. In 2019 is dit een vast bedrag per school van maximaal 10.000 per partnerschap; in totaal voor vier partnerschappen dus 40.000 in 2018.

Naast de overheidssubsidie bestaan de inkomsten van De Vrijstaat uit een mix van publieksinkomsten, opdrachten, private inkomsten (fondsen, donaties) en een bescheiden bedrag aan inkomsten uit verhuur. Ons streven is deze financieringsmix zo gevarieerd mogelijk te laten zijn en actief te zoeken naar nieuwe bronnen van inkomsten .

Prioriteiten 2019

In 2019 zijn er twee belangrijke programma's die om extra financiële middelen vragen. De Vrijstaat Theaterfamilie, met daarbij de nieuw opgerichte Vrijstaat TheaterAcademie en de tiende fabuleuze voorstelling: onze jubileumproductie *Parade Paard*. We spelen deze voorstelling met een grote intergenerationele cast; dat vraagt om extra inzet van de professionele acteurs, en gaat gemoeid met extra voorstellingskosten (groter decor, meer kostuums).

Daarnaast willen we de succesvolle lijn van een meerdaags publieksfestival als slot van de Kunstvakantieweek voortzetten. Wij hebben in ons aangepaste beleidsplan 2017-2020 aangegeven dat wij de door ons gewenste brede publieksfestivals (2 zogenoemde PopUpfestivals per jaar) moesten laten vallen omdat de toegekende subsidie niet toereikend was. Deze programma's zijn echter erg belangrijk voor de zichtbaarheid van De Vrijstaat omdat een breed publiek er kennis kan maken met onze werkwijze. We zijn er dan ook blij mee dat het ons in de afgelopen twee jaar is gelukt er jaarlijks een te organiseren: Kunstkermis in 2017, Nomadenkampfestival in 2018. Deze festivals konden gerealiseerd worden mede dankzij een bijdrage vanuit Cultuurtrekker Berlijnplein/RAUM.

Om bovenstaande activiteiten te kunnen realiseren zal De Vrijstaat in 2019 de bestemmingsreserve 'activiteiten' inzetten, die in 2017 is gevormd.

Daarnaast verschillende Utrechtse en landelijke fondsen benaderd, waarbij per fonds wordt bekeken welk project het best bij het fonds past: KF Hein Fonds, Elise Mathilde Fonds, Fentener van Vlissingen Fonds, Carel Nengerman Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, VSB Fonds, August Fentener van Vlissingen Fonds, het ABNAMRO cultuurfonds het Ondernemersfonds Utrecht en mogelijke het Initiatievenfonds. Voor De Vrijstaat Theaterfamilie is ook een aanvraag ingediend bij het Fonds voor Cultuurparticipatie (in de regeling *Jij Maakt het Mee*). Behalve ABNAMRO en het Ondernemersfonds, hebben alle andere fondsen eerder bijdragen geleverd aan het programma van De Vrijstaat.

Voor de jaarbegroting verwijzen we naar hoofdstuk 6.

4.6 Partners

Cultureel en maatschappelijk

De Vrijstaat werkt in verschillende projecten met veel plezier samen met andere culturele en maatschappelijk instellingen in de nieuwe (en oude) stad. De beoogde partners voor 2019:

- *Podium Hoge Woerd* is onze co-producent in onze jaarlijkse familievoorstelling.
- Voor het talentontwikkelingstraject bij de voorstelling is *De Dansers* een gewenste partner.
- Met de *Sharing Arts Society*, die sinds een aantal jaren kantoor houdt op De Vrijstaat wordt gekeken naar mogelijkheden voor De Vrijstaat op structurele manier een bijdrage te leveren aan de Sint Maarten Parade.
- Samenwerkingsmogelijkheden met *RAUM* moeten op moment van schrijven nog geïnventariseerd worden, net als die met de *Showman's Fair*. Een optie is een tweede editie van het Berlijnplein Dagen, een samenwerking met alle partners op de zogenaamd *cultuur-as* (naast de twee genoemden ook *Sharing Arts Society*, *stal Thamen* en *Pathe*)
- Er zijn twee belangstellenden voor het exposeren van de werken van deelnemers aan De Vrijstaat Kunstacademie: bedrijfsverzamelgebouw Huis 't Hogeland en het Gezondheidscentrum Terwijde. Dit biedt niet alleen een mooie kans aan de deelnemers om hun werk te exposeren, maar is ook voor De Vrijstaat een goede mogelijkheid om ons te presenteren aan een nieuw publiek.
- Voor de schilderijen (lessen Britt):- Theo Verweij
- Met het *KF Hein Fonds* willen we kijken of we kunnen samenwerken op het gebied van jonge Utrechtse kunstenaars en kunsteducatie (De Vrijstaat Kunstacademie, de exposities en mogelijk ook onze nieuwe plannen voor Jonge Kunstenaar in Huis). Het gesprek hierover zal plaatsvinden in oktober 2018.
- Met Cultuur 19, Azotod en Doenja Dienstverlening vormt De Vrijstaat de programmaraad van *KLUB19*, het jongerenplatform dat jongeren ondersteunt in het ontwikkelen en uitvoeren van

creatieve ideeën. Het talentontwikkelingstraject voor jongeren bij de theatervoorstelling is onderdeel van het KLUB19 programma. KLUB 19 biedt ook goede doorstroommogelijkheden voor de 15-plussers die te oud zijn geworden voor het aanbod van De Vrijstaat, zoals De Grote Prijs van Leidsche Rijn en Battle of the Beats.

In 2019 staat op de agenda het onderzoeken wat de mogelijkheden zijn om voorzieningen voor jongeren in de wijken 9 en 10 uit te breiden; het gaat daarbij zowel om maakplekken waar jongeren zelf aan de slag kunnen en programma-/activiteitenaanbod waarin jongeren actief kunnen participeren. Een en ander uiteraard in nauwe samenhang met de locaties en activiteiten die er nu al zijn.

Onderwijspartners

- Primair Onderwijs: naast de vaste partners Hof ter Weide, OBS De Klimroos, De Achtbaan en de Sint Maartenschool, werken we regelmatig samen met Onder de Bogen, De Ridderhof, Eben-Haëzer, Waterrijk, De Boomgaard en Apollo 11.
- Voortgezet Onderwijs: naast het Amadeus Lyceum in 2018 partners gevonden in X11, Leidsche Rijn College en UniC. Met deze scholen werkten we samen in de jaarlijkse theaterproductie van De Vrijstaat. Deze samenwerking willen we verder ontwikkelen in 2019. Daarnaast is De Vrijstaat een partnerschap aangegaan met Academie 10, dat in augustus 2018 zijn deuren opende naast het Willem Alexanderpark. De invulling hiervan moet zich nog verder uitkristalliseren, maar zal gaan in de richting van het aanbieden van een leer-werkplaats op De Vrijstaat, waar leerlingen aan een kunstproject kunnen werken en advies en begeleiding kunnen krijgen van de medewerkers en kunstenaar van De Vrijstaat.
- De Vrijstaat betreft de hele keten van amateur tot professionele kunstenaar bij het programma. In 2019 is de HKU Theater nauw betrokken bij de expo Escape Room, die wordt samengesteld door 4 studenten van de opleiding Interactive Performance Design onder leiding van Daphne de Bruin en kunstenaar Joël Vegt.

4.7 Netwerken

Alle culturele partners in de nieuwe stad treffen elkaar een aantal keer per jaar in de *Leidsche Rijn Connectie*, een vereniging die in 2010 op initiatief van De Vrijstaat en Cultuur 19 is opgericht en zich gezamenlijk inzet voor de ontwikkeling van de culturele infrastructuur in de nieuwe stad. In de LRC vindt kennisuitwisseling plaats met collega-instellingen, worden samenwerkingsverbanden gesmeed en worden gezamenlijke lobby- of publieksactiviteiten georganiseerd. Zakelijk leider Lieke Hoitink is voorzitter van het bestuur van deze vereniging. Tijdens een inspirerend gespreksdiner in mei 2018 is de basis gelegd voor de agenda van de LRC voor de komende jaren (*Leidsche Rijn: investeren in cultureel vermogen*), die zich toespitst op: innovatieve samenwerking, inclusiviteit, ondernemerschap en verbinding met de oude stad.

Op stedelijk niveau is De Vrijstaat lid van het *Wijkcultuurhuizenoverleg*, waarin de stedelijke voorzieningen op dit gebied ervaring, kennis en informatie uitwisselen en gezamenlijk het belang van wijkcultuurhuizen onder de aandacht brengen van beleidsmakers en publiek. De andere leden van dit overleg zijn Zimihc, Het Wilde Westen, Cultuurhuis Kanaleneiland en Cultuur 19.

Daarnaast participeert De Vrijstaat in de *Ontwikkelgroep Creatief Partnerschap* die de effectiviteit van de verschillende educatieprogramma's binnen dit traject onderzoekt en scholen adviseert in het opzetten en implementeren van een leerlijn 'creatief vermogen'.

In het *Marketingoverleg Leidsche Rijn/Vleuten de Meern* wordt zoveel mogelijk samenwerking op het gebied van publiciteit en communicatie gezocht. In het *Gebiedsmarketingoverleg* wordt De Vrijstaat vertegenwoordigd door de Leidsche Rijn Connectie.

5 Communicatie & marketing, publieksbereik

5.1 Hoe bereiken we onze klanten?

Kinderen en jongeren, de belangrijkste doelgroep van De Vrijstaat, bereiken wij voornamelijk via intermediairs als scholen en culturele en maatschappelijke instellingen. Daarnaast zijn ouders een belangrijke communicatiedoelgroep.

Om deze groepen te bereiken zetten we de volgende communicatiemiddelen in:

- Onze (in 2018 geheel vernieuwde) *website* www.devrijstaat.nl: de etalage voor alle activiteiten van De Vrijstaat.
- *Social Media (Facebook, Instagram, Twitter & YouTube)*: voor het delen van actuele informatie en beeldmateriaal (foto's en video's) van onze activiteiten. Deze verschillende media hebben elk een eigen type gebruiker, waardoor we met een mix van middelen verschillende doelgroepen weten te bereiken. Zo hebben we via Instagram rechtstreeks contact met jongeren (12+), terwijl we via Facebook vooral moeders bereiken, die over de uitjes, cursussen en kinderfeestjes van hun kinderen beslissen. Op Twitter bereiken we juist weer een hele actieve groep inwoners van Leidsche Rijn.
- *advertenties* in lokale media en op doelgroepgerichte websites.
- De Vrijstaat *Nieuwsbrief*: verschijnt tweemaal per jaar in druk, daarnaast online.
- *flyers en posters*: we kiezen voor een gerichte verspreiding van ons drukwerk via zogeheten doelgroepenroutes. Zodoende vind je onze flyers en posters vooral op kinderrijke locaties, zoals basisscholen, bibliotheken en BSO's.
- *Kidsmail* en de *Uitagenda* van Utrecht Marketing
- *Google Advertising*: sinds eind 2017 werken we samen met een bureau gespecialiseerd in Search Engine Advertising (SEA) voor non-profit organisaties (INTK). Zij beheren onze Google-advertenties en zorgen dat onze verschillende activiteiten in relevante zoekresultaten verschijnen. Ook monitoren zij in hoeverre deze advertenties daadwerkelijk tot een reservering of aanmelding (conversie) leidt. Vanuit hun expertise en de resultaten van onze advertentiecampaagnes adviseren zij ons proactief hoe we onze online vindbaarheid kunnen verbeteren door het aanpassen van onze website (SEO). Onze nieuwe website is dan ook in goede afstemming met dit bureau tot stand gekomen.
- *Influencers*: sinds een aantal jaren werken we samen met de websites *Kidsproof* en *Bier&Appelsap*: online magazines die ouders een overzicht bieden van activiteiten en cursussen voor kinderen in Utrecht e.o. Ter promotie van onze activiteiten zetten zij mamabloggers in. Deze moeders bezoeken onze activiteit met hun gezin en schrijven hier vervolgens een onafhankelijke* blog over. Deze ervaringsverhalen en foto's zijn een krachtig middel om andere moeders te overtuigen om ook met hun kinderen te komen. Bovendien krijgen ouders via deze blogs een inkijkje in wat je precies kunt doen bij bijv. een expositie en kunnen zo beter inschatten of het ook iets voor hun zoon of dochter is.

In 2019 breiden we onze samenwerking met dit soort influencers uit met de populaire website *KidsErOpUit*. Deze blogsite heeft in tegenstelling tot de andere twee een landelijk bereik. Tijdens onze digitale werkplaats ROBOTS bleek dit tot veel nieuw publiek te leiden. Een goede reden om onze incidentele samenwerking met KidsErOpUit een meer structureel karakter te geven.

* NB: Hoewel wij een bescheiden bedrag betalen voor de mamablogs, worden deze volledig onafhankelijk geschreven. Wij zien de blogs niet vooraf en kunnen niet sturen op wat erin komt.

5.2 Speerpunten communicatiebeleid 2019

➤ *Supporters*

Dankzij onze succesvolle crowdfundingcampagne begin 2018 hebben we zicht gekregen op een groep van 100 personen die De Vrijstaat een warm hart toedraagt. Deze groep supporters willen in 2019 actief betrokken houden bij onze kunstwerkplaats. Niet alleen voor het doen van donaties, maar ook door zich op andere manieren aan ons te verbinden.

In 2019 staat het opzetten en uitbouwen van De Vrijstaat Theaterfamilie en de jubileumvoorstelling PARADE PAARD centraal. Het is onze wens om onze supporters actief bij dit proces te betrekken. Via de betrokkenen bij de nieuwe opgerichte TheaterAcademie kunnen we bovendien onze supporterskring weer verder uitbreiden.

Welke vorm dit precies zal aannemen moeten we nog bedenken, maar voor zowel de supporters als voor De Vrijstaat biedt dit kansen. De supporters krijgen inzicht in het totstandkomingsproces van de voorstelling en hebben wellicht zelfs invloed op enkele (rand)elementen. Het daadwerkelijk zien van de voorstelling zal voor hen een andere ervaring worden door deze betrokkenheid. Voor De Vrijstaat biedt dit een kans om potentieel publiek al ruim van tevoren bewust te maken van de voorstelling en op die manier aan publiekswerving te doen. Met een korte speelperiode is het lastig om de vruchten te plukken van positieve publieksreacties. Op deze kunnen de supporters al eerder hun ervaringen met anderen delen en hen zo enthousiast maken voor een voorstellingsbezoek.

➤ *Naamsbekendheid vergroten door middel van activiteiten op andere locaties*

Een kansrijke manier om nieuw publiek te bereiken, is met je activiteiten naar het potentiële publiek toe gaan; op plekken waar zij op zoek zijn naar creatief aanbod, waar hun kinderen direct aan kunnen deelnemen (workshops) of zich voor kunnen inschrijven (cursussen). In 2018 hebben we dit regelmatig gedaan, bijvoorbeeld tijdens de Culturele Zondagen *Alles Kids* en *Utrecht Digitaal* en op het Bier & Appelsap Festival.

Deze lijn zetten we in 2019 voort. Afhankelijk van het evenement en het te verwachten publiek zetten we een kunstenaar en/of ervaren Vrijstaat-workshopleiders in. Onze ervaring leert dat de workshops vaak een vluchtige kennismaking met onze werkwijze zijn en de echte verdieping pas komt bij een bezoek aan onze kunstwerkplaats. Het is op deze evenementen dan ook belangrijker om de ouders goed over De Vrijstaat en onze activiteiten te informeren in de tijd dat de kinderen bezig zijn met de workshop. Een Vrijstaat-team bestaat op deze locaties idealiter dan ook een ervaren workshopleider, die zich op de kinderen richt, en een gastvrouw, die de ouders op enthousiaste en vooral ook gepaste manier van informatie voorziet.

In 2019 zullen wij in ieder geval vertegenwoordigd zijn op Culturele Zondagen die qua periode en/of thematiek samenvallen met onze activiteiten, het Bier&Appelsap festival, het Uitfeest en tijdens de publiekspresentatie van onze kunstvakantieweek.

➤ *Optimaliseren nieuwe website*

In 2018 hebben we een nieuwe website laten bouwen door 4BIT. Met deze nieuwe website hebben we niet alleen een slag gemaakt qua vormgeving, functionaliteit en navigatiestructuur. Ook grijpen we deze kans aan om onze informatie meer vanuit de bezoeker te formuleren en SEO-proof te maken. Dit betekent o.a. het herschrijven van teksten en het continu nadenken over de juiste structuur van de website. Hierbij maken we zowel gebruik van de expertise van 4BIT als INTK. Dit optimalisatieproces gaat ook in 2019 door. Tevens zullen we in 2019 veel aandacht besteden aan het (laten) maken van geschikt beeldmateriaal. Onze wens voor de nieuwe website was om meer ruimte te krijgen voor foto's en video's. Nu deze ruimte er is, zullen we deze ook met kwalitatief goed en aansprekend beeldmateriaal moeten gaan vullen.

➤ **Aanbod voor scholen**

In 2019 zullen we ons aanbod voor scholen nog eerder onder de aandacht brengen. We weten dat scholen rond maart/april hun plannen maken voor het kunst- en cultuuronderwijs voor het volgende schooljaar. Voor maart zullen we de inhoud van onze exposities en voorstelling voldoende helder moeten hebben om de scholen op hoofdlijnen te kunnen informeren. Naast bestaande relaties willen we ook dit jaar weer een aantal nieuwe scholen aan De Vrijstaat verbinden.

Scholen die ons nog niet eerder hebben bezocht, maar wel in Leidsche Rijn liggen en/of eerder informatie hebben aangevraagd, proberen wij tot een kennismakingsafpraak te komen. In dit gesprek zullen we proberen te achterhalen wat hen tot op heden heeft weerhouden om langs te komen en verkennen of deze drempels door ons kunnen worden weggenomen.

Daarnaast is er de categorie scholen die ons nog niet kennen. Daar liggen er nog veel kansen voor ons, zowel in Leidsche Rijn als Utrecht breed. Een belangrijk middel om deze scholen te bereiken is een direct mailing. Met deze mailing bereiken wij zo een 300 icc-ers. Uit deze groep zullen wij die scholen nabellen, waarvan we de kans het grootst achten dat ze ook daadwerkelijk een keer naar De Vrijstaat zullen komen.

Ook zorgen wij dat ons educatief aanbod goed vindbaar is voor Google door onze nieuwe website SEO-proof te maken. Hierop plaatsen we ook aansprekend beeldmateriaal van eerdere educatieve trajecten, waardoor icc-ers een goed beeld kunnen vormen van wat we aanbieden. Sinds kort communiceren we een kostprijs per leerling op onze website. We verwachten dat deze helderheid qua informatie zal leiden tot meer aanvragen.

Naast de bovenstaande middelen zoeken we ook naar manieren om ons bereik onder scholen te vergroten via samenwerkingsverbanden met partnerorganisaties. Zo hebben wij verkennende gesprekken gevoerd met Kunst Centraal over de mogelijkheid om ons aanbod via hen ook elders in de regio uit te zetten. In 2019 zullen we de haalbaarheid van deze potentiële samenwerking verder onderzoeken.

5.3 Aanbod & publieksbereik 2019

AANBOD 2019

Producties tentoonstellingen en programma's

- 2 interactieve exposities
- 1 theaterproductie
- 1 kunstvakantieweek
- 3 lesblokken Kunstacademie
- 3 lesblokken theateracademie 9-12 jaar
- 1 week 12+ theateracademie
- 2 kookcursussen
- 5 openbare presentaties Kunstacademie; waarvan 2 expo op andere locaties

Voorstellingen

- 7 openbare voorstellingen: 4 voorstellingen PARADE PAARD; 3 dagen festival Kunstvakantieweek
- 4 schoolvoorstellingen: 3 PO en 1 VO

Educatie & Talentontwikkeling (schoolgebonden)

- 20 bijeenkomsten en repetities talentontwikkelingstraject
theatervoorstelling
- 9 masterclasses / lessen in de klas Theater
- 60 expobezoeken & workshops op de vrijstaat met bijbehorende lessen in de klas
- 6 activiteiten KinderKabinet

Overige openbare activiteiten

- 5 openbare workshops op andere locaties
- 30 thematische kinderfeestjes

BEREIK 2019

Exposities

- 1200 reguliere bezoeken interactieve exposities
- 900 schoolbezoeken interactieve exposities
- 500 bezoeken expositie van Vrijstaat KunstAcademie op andere locaties

Voorstellingen

- 1200 bezoeken Festival Vrijstaat ZOO
- 500 bezoeken openbare voorstellingen PARADE PAARD
- 300 bezoeken schoolvoorstellingen PARADE PAARD

Schoolgebonden activiteiten

- 700 deelname educatie en talenontwikkelingstraject theater
- 800 bezoeken interactieve exposities en deelname lessen in de klas

Programma's

- 900 deelname Vrijstaat Kunstacademie incl bezoeken eindpresentaties
- 480 deelname Vrijstaat TheaterAcademie
- 120 deelname Vrijstaat KookKeet
- 500 deelname workshops op andere locaties

Overige

- 240 bezoeken Kinderfeestjes
- 1500 Verhuur/locatiegebruik

Het gros van de activiteiten van De Vrijstaat betreft betaalde bezoeken, met uitzondering van het 3-daagse festival als afsluiting van de Kunstvakantieweek. Dit festival is bedoel om een breed publiek laten kennismaken met de werkwijze van De Vrijstaat. Gratis te bezoeken zijn verder uiteraard de activiteiten van De Vrijstaat op openbare evenementen als het Uitfeest en het Leidsche Rijn Festival.

Voor de betaalde activiteiten is er korting en /of betaling via de U-pas of kan er gebruik worden gemaakt van het Jeugdcultuurfonds.

6 Begroting 2019

	begroting 2019	begroting 2018	resultaat 2017
BATEN			
A. <u>Eigen inkomsten</u>			
A.1 directe inkomsten	52.566	69.020	73.479
A.2. indirecte inkomsten	9.500	9.500	11.937
A.3. private middelen	19.500	21.500	14.925
Totaal directe inkomsten	81.566	100.020	100.341
B. <u>Subsidies</u>			
B.1 Structurele subsidie Gemeente	247.190	239.525	235.290
B.2 Projectsubsidie overheden	20.175	13.380	17.188
B.3 Rijksfondsen	32.175	25.880	26.366
B.4 Publieke subsidie overig	3.000	0	0
Totaal subsidies	302.540	278.785	278.844
TOTAAL BATEN	384.106	378.805	379.185
LASTEN			
C. <u>Beheerslasten</u>			
C.1 Beheerslasten personeel	83.137	81.317	74.538
C.2 Beheerslasten materieel	56.350	59.450	59.437
Totaal beheerslasten	139.487	140.767	133.975
D. <u>Activiteitenlasten</u>			
D.1 Activiteitenlasten personeel	187.975	181.695	175.121
D.2 activiteitenlasten materieel	62.730	52.935	53.626
Totaal activiteitenlasten	250.705	234.630	228.747
D.3 kosten horeca en verhuur	3.400	3.400	3.544
TOTALE LASTEN	393.592	378.797	366.266
SALDO	-9.486	8	12.919
resultaat na bestemming	514		

	SPECIFICATIE BATEN	2019	2018
A	<u>Eigen inkomsten</u>		
A.1	directe inkomsten		
1.1	Publieksinkomsten (kaartverkoop)	38.058	29.570
1.2	Inkomsten educatietrajecten	6.808	8.750
1.3	Sponsorinkomsten	-	-
1.4	Horeca/verkoop activiteitgebonden	200	700
1.5	Bijdragen co-producent	2.000	1.500
1.6	Opdrachten	5.500	28.500
1.7	Overige	-	-
	Totaal directe inkomsten	52.566	69.020
A.2.	Indirecte inkomsten		
2.1	Verhuur/gebruiksbijdrage	6.500	6.500
2.2	inkomsten horeca verhuur	3.000	3.000
2.3	Overige	-	-
	Totaal indirecte inkomsten	9.500	9.500
A.3.	Private middelen		
2.1	Projectsubsidie private fondsen	17.500	18.500
2.2	Donaties	2.000	1.000
2.3	Giften	-	2.000
	Totaal private middelen	19.500	21.500
	Totaal eigen inkomsten	81.566	100.020
B	<u>Subsidies</u>		
1.	Structurele subsidie Gemeente	247.190	239.525
2.	Projectsubsidie overheden		
	matching gemeente CEMK	20.175	13.380
3.	Rijksfondsen		
	FCP CEMK	20.175	13.380
	FCP overig	12.000	12.500
4.	Publieke subsidie overig	3.000	-
	Totaal subsidies	302.540	278.785
	TOTAAL BATEN	384.106	378.805

C.	SPECIFICATIE LASTEN		2019	2018
C.1	<u>Beheerslasten</u>			
1.1	Beheerslasten personeel			
1.2	Zakelijke leiding	0,675 fte	43.629	42.305
1.3	Communicatie & acquisitie	0,5 fte	33.008	31.612
	Overige personeelslasten		6.500	7.400
C.2	subtotaal		83.137	81.317
2.1				
2.2	Beheerlasten materieel			
2.3	Huisvestingslasten		30.750	32.200
	Organisatiekosten		25.100	26.750
	Afschrijvingen		500	500
	subtotaal		56.350	59.450
D.	Totaal beheerslasten		139.487	140.767
D.1				
1.1	<u>Activiteitenlasten</u>			
1.2	Activiteitenlasten personeel			
1.3	Artistieke leiding	0,7 fte	55.108	52.754
1.4	Educatief medewerker	0,6 fte	28.859	29.123
1.5	Productieleiding	0,6 fte	28.859	27.585
1.6	Artistiek personeel (honoraria)		44.358	50.200
1.7	Projectmedewerkers		5.250	1.750
1.8	Technici		3.500	2.500
	Educatief begeleiders		19.842	15.082
	Vrijwilligers/stagiaires		2.200	2.700
D.2	substotaal		187.975	181.695
2.1				
2.2	activiteitenlasten materieel			
2.3	Programmakosten		24.100	19.075
	Productiekosten		21.730	19.010
	Publiciteitskosten		16.900	14.850
	subtotaal		62.730	52.935
D.3	Totaal activiteitenlasten		250.705	234.630
3.1				
3.2	kosten horeca en verhuur			
3.3	Personele lasten horeca		-	-
3.4	Materiele lasten horeca		1.500	1.500
	Personele lasten verhuur		1.600	1.600
	Materiele lasten verhuur		300	300
	Totaal kosten verhuur & horeca		3.400	3.400
	TOTALE LASTEN		393.592	378.797

Toelichting begroting

De jaarbegroting 2019 sluit met een tekort van € 9.486. De Vrijstaat zet in 2019 de bestemmingsreserve activiteiten in ter grootte van € 10.000 (zie balans 2017). Na bestemming bedraagt het resultaat € 514. Een begroting in het format van OCW is als aparte bijlage met dit jaarplan meegestuurd (excel sheet).

Baten

- De opgevoerde baten zijn voor het grootste deel zekere inkomsten: de gemeentelijk subsidiebijdrage staat vast, de publieksinkomsten zijn realistisch en de bijdrage uit de regeling Creatief Vermogen Utrecht is bekend.
- De publieksinkomsten zijn hoger begroot dan vorig jaar, omdat er in 2019 ook (deelnemers)inkomsten zullen zijn uit de pas opgerichte TheaterAcademie.
- De inkomsten uit opdrachten zijn in vergelijking met het voorgaande jaar voorzichtig begroot, omdat niet in 2019 niet als vanzelfsprekend gerekend wordt op een nieuwe financiële bijdrage vanuit RAUM. Gesprekken over de toekomstige samenwerking moeten nog gevoerd worden.
- De subsidies private fondsen zijn uiteraard ook nog niet zeker, maar afgaand op de ervaringen de afgelopen jaren is dit een redelijke inschatting van de mogelijkheden
- Op het subsidiebedrag 2018 van de Gemeente (€ 239.525) is de indexatie van 3,2% toegepast.

Lasten

- Het artistiek personeel is voor een deel in vaste dienst (artistieke leiding, educatief medewerker, productiemedewerker) en wordt voor een ander deel per project ingehuurd (kunstenaars, educatief begeleiders, technici, projectmedewerkers). De salarissen van het personeel in vaste dienst volgen de CAO Theater, en zijn aangepast aan de nieuwe CAO 2019.
- De organisatiekosten bestaan uit algemene publiciteit, algemene verzekeringen, automatisering, internet/telefonie, lidmaatschappen/contributies, bestuurs- en representatiekosten, bankkosten en kantoorartikelen.
- De huisvestingslasten bestaan uit kosten voor energie en water, schoonmaak, beveiliging, groenonderhoud, inventaris, verzekeringen gebouwen, afvalverwijdering en klein onderhoud.
- De activiteitenkosten zijn hoger begroot vanwege de programmalijs Theaterfamilie, die activiteitenkosten met zich meebrengt voor de nieuw opgerichte TheaterAcademie en voor de jubileumvoorstelling Parade Paard. Daarnaast is in deze begroting rekening gehouden met een minimale bezetting van 2 begeleiders voor onze interactieve expo's, in plaats van 1,5. De praktijk heeft uitgewezen dat deze inzet nodig is om de kwaliteit van de workshops te waarborgen. Wat betreft artistiek personeel: in 2018 was hierin opgenomen extra honorarium voor de Kunstenaar in Huis. Deze programmalijs wordt in 2019 anders ingevuld, reden dat deze post naar beneden is bijgesteld.